

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C14

ASIA:

Bukarestissä olevan lähetystön raportti n:o 1.

Ministeri Edman

Tamperessa 22/2 1936

B U K A R E S T I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 209/67.

Varsova SSA 22 P:nÄ helmi KUUTA 19 36.

VIITTAUS: _____ N

P:nÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

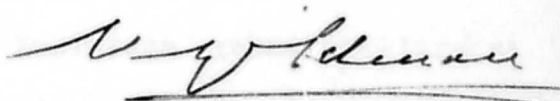
VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

N / 157 Pal. 36.		
27/2-36	3	
5	OSASTO C14	ASIA

Ulkoasiaiministeriö LLE

ASIA: Lähetystön raportti n:o 1.

Allekirjoittanut lähettää oheisena kunnioittaen
Ulkoasiaiministeriölle raporttinsa n:o 1: "Rumanian
kuninkaan "Daily Telegraphille" antama haastattelu" /siv.
1 - 5/ kahdeksanatoista kappaleena.

BUKARESTISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Varsova:ssa 22 p:nä helmi kuuta 1936.

Asia: Rumanian kuninkaan "Daily Telegraphille" antama haastattelu.

14 / 157 Sal. 36		
27/2 .36	52	36
UUSI	UUSI	ASIA
5	C14	

Englannin kuninkaan hautajaisissa käydessään kuningas CAROL II on myöntänyt "Daily Telegraphille" haastattelun, jossa hän on käsitellyt useita poliittisia kysymyksiä. Kun suomalaisissa lehdissä on ainoastaan lyhyesti mainittu siitä, lienee syytä selostaa haastattelun pääkohdat.

Lausuttuaan ensin tyytyväisyytensä ja kiitollisuutensa Englannissa osakseen tulleesta ystävällisestä vastaanotosta - rouva Lupescu'n ottamisen jälkeen kuninkaan rakastajattareksi ja hänen eronsa jälkeen puolisostaan Englannin kuningashuone on suhtautunut CAROLIin lievemmin sanoen pidättyväisesti - ja vakuutettuaan Rumanian politiikan olevan rauhan politiikkaa, kuningas painosti, että hän ja hänen hallituksensa haluavat olla läheisessä kosketuksessa Ranskan ja Englannin kanssa. Kollektiivinen turvallisuus on sen vuoksi Rumaniankin politiikan osana.

Haastattelijan kysymykseen onko totta, että Rumanialla on suurta vahinkoa Italiaan sovellettavista pakotteista, kuningas vastasi pakotteiden sovelluttamisen olevan Rumanialle vastenneuvottelista sekä tunnesyistä että niiden aiheuttamien ta-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

loudellisten vaikeuksien vuoksi. Latinalaisena kansana rumania-laiset tuntevat suurta myötätuntoa Italiaa kohtaan. Taloudellisessa suhteessa tietää pakotteiden soveltaminen tuntuvia uh-rauksia. Pakotteiden pohjana oleva periaate oli kuitenkin liian tärkeä, jotta Rumania olisi voinut noudattaa toista me-nettelytapaa.

Haastattelija kosketteli senjälkeen Keski-Euroopan maiden turvallisuutta koskevaa kysymystä ja halusi tietää olisivatko Pienen Ententen valtiot halukkaat yksinään takaamaan nykyisen asiaintilan Itävallassa. Kuningas vastasi, että Pieni Entente ei voinut tehdä sitä yksin, mutta kylläkin yhdessä Ranskan kanssa.

Mainittuaan, että Rumanian armeija on suuresti voimistunut, kuningas sanoi tämän kysymyksen olevan läheisessä yhteydessä taloudellisen tilanteen kanssa. "Voin vakuuttaa Teille", huomautti CAROL, "että olen paljon levottomampi ta-loudellisen kuin poliittisen tilanteen vuoksi." Keski-Euroopan kansojen elinehto on, että löydetään niiden välisen taloudel-lisen yhteistoiminnan muoto. Tulleja on alennettava. Tällä hetkellä on tärkeintä, että voidaan myydä maan tuotteita sellaisiin hintoihin, että tavaroiden tuottaminen kannattaa. Tänään tuottaja myy tappiolla.

Tämän johdosta on syytä huomauttaa, että useiden Rumanian vientitavaroiden hinnat nykyään todellisuudessa ovat yleisiä maailmanmarkkinahintoja korkeammat. Tämä johtuu siitä, että ulkomaalaiset liikemiehet, mikäli mahdollista, koettavat sijoittaa leivarastojaan tavaroihin. Toinen asia on, että

välikädet mahdollisesti nauttivat kaiken voiton, maanviljelijäin jäädessä osattomiksi.

Lopuksi kuninkaan ja englantilaisen sanomalehtimiehen keskustelu siirtyi Unkaria ja rajojen tarkistusta koskeviin kysymyksiin. Haastattelija halusi ensinnäkin tietää, miten kuningas arveli saavansa aikaan yhteistoiminnan Unkarin ja Bulgarian kanssa. CAROL vastasi, että äsken käydyt neuvottelut Pariisissa olivat saattaneet pois päiväjärjestyksestä Habsburg-kysymyksen, joka kauan oli ollut yhteistoiminnan esteenä Itävallan, Pienen Ententen ja Puolan /!// välillä.

Tässäkin kohden on syytä tehdä pari huomautusta korkean haastateltavan lausunnon johdosta. Niinkuin olen Ministeriölle ilmoittanut, on Itävallan tšekäläinen lähettiläs HOFFINGER luottamuksellisesti näyttänyt minulle ulkoasia-inministeriöltään saamansa kirjeen, jossa leimataan vääriksi ulkomaalaisissa lehdissä olleet tiedot joistakin sopimuksista Itävallan ja Pienen Ententen välillä. Tällaisien huhujen alkuunpanijoiksi leimataan kirjeessä TITULESCU ja LITVINOV. Itävalta ei halua luopua läheisestä yhteistoiminnasta Italian ja Unkarin kanssa. Mitä erikoisesti Habsburgien paluuta koskevaan kysymykseen tulee, ei Itävalta ole sitoutunut mihinkään. Arvelen, että viimemainittu kohta on käsitettävä siten, ettei Itävallan hallitus ole antanut n i - m e n o m a i s t a sitoumusta siitä, etteivät Habsburgit palaisi takaisin, mutta on kuitenkin antanut ymmärtää, ettei kysymys ole aktuaalinen. Puolasta puhuminen tässä yhteydessä johtunee ainoastaan siitä arvosta, minkä CAROL, niinkuin tunnettu, antaa Rumanian ja Puolan väliselle liitolle. Puola ei ole milloin-

kaan millään tavoin sekaantunut Habsburg-kysymykseen.

Kuningas sanoi, että Unkarin on tunnustettava, ettei Rumania voi suostua mihinkään rauhansopimusten tarkistukseen. Tarkistuksesta/ ei voi olla kysymystäkään. Ihanteellisia rajoja ei ole milloinkaan voitu vetää. Rumanian rajojen sisäpuolella asuu unkarilaisia, samoin kuin Unkarissakin on rumaanialaisia. Tyytymättömiä ovat ainoastaan ne Rumaniaassa asuvat unkarilaiset, jotka politiikoivat. Jos yhdenkään rauhansopimuksen tarkistus sallittaisiin, olisi siitä seurauksena, että kaikki sopimukset sortuisivat, mistä olisi mitä turmiollisimpia seurauksia. Kuningas lisäsi, että hänen mielestään oli mahdollista ratkaista Unkarin kysymys ainoastaan taloudellisella pohjalla.

Haastattelijan kysymykseen, miten englantilaiset voisivat myötävaikuttaa tämän kysymyksen ratkaisuun, CAROL vastasi:

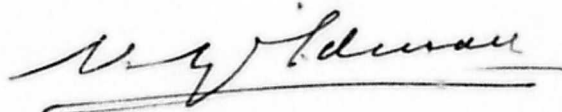
"Siten, että antavat unkarilaisten ymmärtää, ettei rajojen tarkistus ole mahdollinen."

Siihen nähden, että englantilaisissa piireissä on usein myötätunnolla suhtauduttu unkarilaisten tarkistusvaatimuksiin, on luultavaa, että sekä kuningas että TITULESCU ovat käyttäneet Lontoossa oleskeluaan hyväkseen saadakseen englantilaiset vakuutetuiksi siitä, ettei Trianonin rauhansopimuksen tarkistus ole toteutettavissa. Olen huomannut, että unkarilaiset diplomaatit ovat kiinnittäneet eräitä toiveita siihen, että Englannin nykyinen kuningas Wales'in prinssinä ollessaan usein ja nähtävästi mielellään kävi Unkarissa. Lienee kuitenkin epätietoista onko näiden käyntien merkitys ylittänyt tavallisten virkistys- ja huvittelumatkojen merkityksen.

CAROLin haastattelun johdosta unkarilaiset lehdet ovat huomauttaneet, että Rumiassa on 1.700.000 unkarilaista, kun sitävastoin Unkarissa olevien rumaniaalaisten lukumäärä voidaan laskea tuhansissa. Maat eivät siis suinkaan ole "kuitit".

Mainittakoon, että CAROLille on hänen Bukarestiin palatessaan valmistettu suurenmoinen vastaanotto "tunnustukseksi siitä tavasta, millä hän ulkomailla ollessaan on edustanut Rumaniaa."

M i n i s t e r i :

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 2.

Ministeri Folman

Varsovaassa 14/5. 1936.

V A R S O V A S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 585/185.

Varsova SSA 14 P:ÄÄ touko KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

P:ÄÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

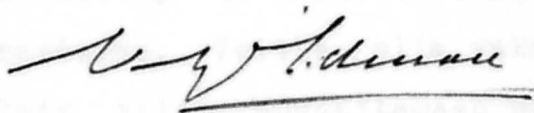
VIITTAUS: D. U. M. / 19

MINISTERIO
37/161 Pal. 3 36
18/5-36
5 C14

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Bukarestin lähetystön raportti n:o 2.

Allekirjoittanut lähettää oheisena kunnioittaen
Ministeriölle raporttinsa n:o 2: "Dardanellien kansain-
välisen statuutin muuttaminen" /siv. 1 - 3/ seitsemänä-
toista kappaleena.

B U K A R E S T I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Varsova ssa 14 p:nä touko kuuta 19 36.

37/161 Pal. 3 36.

Asia: Dardanellien kansainvä-
lisen statuutin muuttaminen.

18/10-36	RS	ASIA
5	Cl 14	

Keskustellessani äskettäin Turkin suurlähettilään FERID TEKin kanssa siirsin keskustelun otsakeasiaan. Todeten, että Turkin esitykseen oli kaikkialla suhtauduttu suopeasti, FERID TEK vastasi, ettei asia suinkaan vielä ollut selvä. Muut tulevat mahdollisesti vielä tekemään paljonkin varauksia. "Siinä tapauksessa", sanoi hän, "että toisten päätökset olisivat sellaisia, ettei Turkki katso voivansa hyväksyä niitä, ei aikomuksemme suinkaan ole luopua suunnitelmastamme. Voitte olla vakuutettu siitä, että Turkki tällöin tulee noudattamaan muiden esimerkkiä ja ilman muuta ottamaan itselleen sen oikeuden, joka siltä kielletään." Hän ei kuitenkaan antanut lähempää selityksiä yksityiskohdista, miten kysymys halutaan ratkaistavaksi.

Mainittakoon, että Bulgarian lähettiläs KIROFF väittää, että Turkki jo kaksi vuotta sitten on kaikessa hiljaisuudessa alottanut varustamistyöt. Mitä ei ole voitu saada Turkista, on hankittu Saksasta.

Diplomaattipiireissä näyttään katsottavan, ettei Dardanellien linnoittaminen Rumanian kannalta katsoen ole

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

lainkaan edullista. Salmien sulkeminen voi estää Rumaniaa saamasta apua siinä tapauksessa, että se joskus joutuisi sotaan esim. Venäjän kanssa. Siihen nähden, että Rumanian välit viimeainittuun maahan tätä nykyä ovat hyvät - tai ainakin ovat olevinaan hyviä - ja Rumania sekä Turkki kuuluvat Balkanin liittoon, ei Rumanian hallitus nähtävästi ole katsonut voivansa asettua vastustamaan Turkin esitystä. Rumanian antama vastaus on kuitenkin siten laadittu, että siitä käy ilmi niin- kuin olisi ollut jonkinlaisia neuvotteluja sen ja Turkin välillä ennenkuin Rumania on antanut suostumuksensa salmien linnoittamiseen. Ulkoministeri TITULESCU:n vastauksessa Turkin Bukarestissa olevalle edustajalle sanotaan nimittäin:

"Siihen nähden, ettei Turkin hallitus ole koskaan eikä tule vastaisuudessaakaan panemaan kysymyksenalaiseksi Rumaniaa koskevien sopimusten alueellisia määräyksiä,

Siihen nähden, että Rumanian ja Turkin välillä 3 ja 4 p:nä heinäkuuta 1933 solmitut Lontoon sopimukset kieltävät hyökkäyksen /interdisent pour toujours l'agression/ ja sisältävät samalla tarkan määritelmän, joka säännöstelee molempien valtioiden kansainvälisiä suhteita,

Siihen nähden, että Turkin ja Rumanian välillä on olemassa luottamuksellinen tunne /sentiment de confiance/, jota ei mikään voi häiritä sekä yhä kasvava ystävyys tarkoituksessa vakiinnuttaa helmikuun 9 päivänä 1934 solmitun Balkanin sopimuksen luomaa rauhantilaa,

Rumanian kuninkaallinen hallitus, ottaen huomioon ne erikoiset olosuhteet, jotka luonnehtivat turkkilais-rumerialaisia suhteita, kunnioittaen saattaa tietoonne, että se, kiinnittäen huomiota Balkanin turvallisuuden vaatimuksiin, suostuu mitä ystävällisimmässä hengessä ryhtymään niihin neuvotteluihin, joista mainitaan Teidän nootissanne 11 päivästä huhtikuuta 1936."

M i n i s t e r i :

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'M. J. L. L. L.', is written over a horizontal line.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 3.

Ministeri Edman

17/6. 1936.

V a r s o v a - SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 767/242.

Varsova - SSA 23 P:ÄÄ kesä- KUUTA 19 36.

VIITTAUS: _____ N

P:ÄÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS: _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

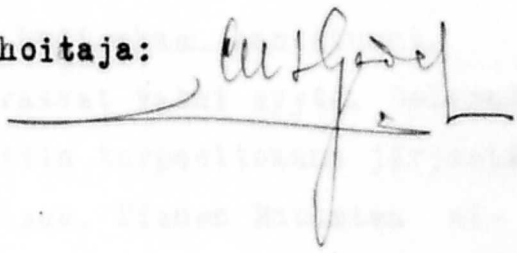
38/161 Pal. 3 36
27/6.36
S C 14

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Bukarestin lähetystön raportti n:o 3.

Oheisena lähetystö toimittaa kunnioittaen
Ulkoasiainministeriölle ministeri Idman'in rapor-
tin n:o 3 "Pieni Entente / Bukarestin konferens-
si./" / siv. 1 - 6 / kahdeksanatoista kappaleena.
Ministeri Idman jättää Ministeriön har-
kittavaksi onko tiedoitus jätettävä sanomalehti-
miehille.

V.a.Asiainhoitaja:

BUKARESTI - SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 3.

Bukaresti:ssä 17 p:nä kesä - kuuta 1936.

Asia: Pieni Entente. / Bukares-
tin konferenssi./

38/161 Pal. S 36
27/6-36
S C 14

Presidentti BENESin ja Jugoslavian prinssin PAULin vierailu Bukarestissa on herättänyt huomiota laajoissa piireissä Pienen Ententen maiden ulkopuolellakin. Vierailun aloitteen tekijöinä olivat luonnollisesti BENES ja TITULESCO. Tarkoitus oli näyttää miten yksimielisiä kaikki kolme valtiota ovat.

Pari päivää ennen vieraiden valtioiden päämiesten tuloa saivat diplomaattikunnan jäsenet ihmekseen kuulla, että edellisenä iltana Pariisista saapunut TITULESCO oli odottamatta lähtenyt lentokoneella Belgradiin. Matka koetettiin ensin salatakin, mikä ei luonnollisesti kuitenkaan onnistunut.

Matkan aiheena olivat seuraavat kaksi syytä. Belgradista oli annettu tietää, että pidettiin tarpeettomana järjestää poliittisia keskusteluja Bukarestissa. Pienen Ententen ulkoministereillä oli aivan äskettäin ollut tilaisuus neuvotella Belgradissa. Jugoslavian pää- ja ulkoministeri ei senvuoksi saapuisi Bukarestiin. Tarkoitus oli ollut, että valtioiden päämiehet ulkoministereineen neuvottelisivat kolmen päivän aikana. Jugoslavian hallitus ilmoitti nyt, että Bukarestin käynnille olisi annettava ainoastaan vierailun luonne. Prinssi PAUL jäi-

JAKELUOHJE:

Katso vehikkelikirjettä.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

si Bukarestiin yhdeksi päiväksi. Toinen erimielisyys oli protokollakysymys. Belgradissa katsottiin, että prinssi PAULille kuningashuoneen jäsenenä olisi annettava etusija BENESin edellä kun sitävastoin molemmat muut hallitukset katsoivat, että BENESille tuli olla ensimmäinen paikka.

TITULESCO onnistui tehtävässään ainoastaan osaksi.

Jugoslavian ulkoministeri ei seurannut prinssi PAULia. Bukarestissa käytävistä neuvotteluista ei kuitenkaan kokonaan luovuttu. Prinssi PAUL suostui jäämään kahdeksi päiväksi. BENESille valtion todellisena päämiehenä suostuttiin myöntämään etusija. Tästä tehtiin kuitenkin eräitä poikkeuksia. Niin esim. prinssi PAUL, joka kylläkin istui kuninkaan vasemmalla puolella, vastasi tämän puheeseen ennen BENESia. Rumanialaiset järjestivät joskus erittäin taitavasti siten, että prinssi PAUL joutui istumaan kuninkaan oikealla puolella, ilman että tshekkiläiset saattoivat muistuttaa asiasta. Niin esim. linnassa järjestetyssä konsertissa kuninkaan sisar, ent. Kreikan kuningatar, joka istui veljensä oikealla puolella, poitui ensimmäisen kappaleen jälkeen. Prinssi PAUL, joka oli istunut kuninkaan gattaren toisella puolella, siirtyi luonnollisesti vapaaksi joutuneelle paikalle. Siitä huolimatta ettei tällaisilla protokollakysymyksillä ole ratkaistavaa merkitystä, eivät ne kuitenkaan ole ilman merkitystä maissa, joissa hallitsijalla on niin keskeinen asema kuin Rumiassa ja Jugoslaviassa.

Se, ettei Jugoslavian pää- ja ulkoministeri seurannut prinssi PAULia, ei johtunut lehdissä mainitusta syystä, ettei hän muka olisi voinut olla poissa maasta samaan aikaan kuin tämä. Syy on haettava toisaalta. Tämä syy osottaa myöskin, että kolmen Pienen Ententen maan käsitykset todellisuudessa aina ole niin samanlaisia kuin juhlapuheissa ja julkilau-

sunnoissa vakuutetaan. Jugoslavia tuntee itsensä levottomaksi Italian aktiivisen politiikan johdosta. Se ei halua poliittisia mielenosotuksia järjestämällä turhaan häiritä suhteitaan Saksaan, joka on ainoa suurvalta joka todellakin saattaa olla vastapainona Italian Balkanilla. Jugoslavian kannalta katsoen olisi edullista jos Saksalla olisi suurempi vaikutus Itävallassa. Niinkuin tunnettu, on Italia nykyään se, joka tosiasiallisesti määrää asioista siellä. Väärinkäsitysten välttämiseksi tahdon heti lisätä, ettei tätä ole käsitettävä siten, että Jugoslavia ainakaan nyt kannattaisi Itävallan liittämistä Saksaan. Se on kuitenkin kannattamatta sitä ensi sijassa liittolaistensa eikä itsensä vuoksi. Habsburgien palaaminen on jälleen joutumassa yhä enemmän päiväjärjestykseen. Jugoslavian hallitukseen tyytymätön Kroatia ei koskaan haluaisi liittyä Itävaltaan, joka olisi Saksan valtakunnan osana, mutta mahdollisesti kylläkin Habsburgien hallitsemaan Itävaltaan. Habsburgien Itävalta olisi sitäpaitsi aina pakoitettu hakemaan turvaa Italiasta Saksa vastaan. Kuntaloudellisetkin syyt puhuvat Jugoslavian ja Saksan yhteistoiminnan puolesta ei Jugoslavian kannalta katsoen ole edullista turhan vuoksi osallistua lausuntoihin jotka ainakin epäsuorasti voisivat kohdistua Saksaakin vastaan.

Jugoslavian odottamaton kieltäytyminen lähettää ulkopolitiikan johtajansa Bukarestiin herätti täällä luonnollisesti suurta tyytymättömyyttä. Kun ei ollut mahdollista ruveta lehdissä arvostelemaan liittolaista sitäkin suuremmalla syyllä kun juuri pidettiin tärkeänä painostaa kaikkien kolmen valtion täydellistä yksimielisyyttä, tehtiin Puolan ulkoministeristä syntipukki. BECK oli juuri pari päivää sitten käynyt Belgradissa.

Bukarestin lehdet / Titulescon vaikutuksesta / sisälsivät nyt ankaria moitteita viimeainittua vastaan, jonka väitettiin muka koettaneen estää prinssi PAULinkin tulon. Voin rajoittua lyhyeen. Jugoslavian tšekäläinen lähettiläs on vakuuttanut minulle, ettei rumaniaalaisten lehtien väitteissä ole mitään perää. BECK ei ollut vähimmälläkään tavalla sekaantunut Bukarestin konferenssiin.

Bukarestissa pidetyt puheet ja julkilausumat eivät sa-
nottavasti eronneet edellisistä tämäntapaisista lausunnoista. Niissä vakuutettiin, että oli käsitelty ja tutkittu kaikkia kansainvälisiä kysymyksiä ja oli todettu kaikkien kolmen valtion olevan täysin yksimielisiä. Mitään yksityiskohtaisia tietoja ei käsitellyistä poliittisista asioista ole annettu. x/ BENES on ranskalaiselle sanomalehtimiehelle SAUERWEINille antamassaan haastattelussa ilmoittanut, että oli yhteensä käsitelty 18 kysymystä. Voidaan pitää varmana, etteivät nämä asiat suuremmalta osaltaan voineet olla uusia, joita ei jo ennen monet kerrat olisi käsitelty Pienen Ententen konferenseissa. Olen edellä maininnut, että prinssi PAUL oli Bukarestissa ainoastaan kaksi päivää kun sitävastoin BENES oli täällä kolme päivää. SAUERWEIN on ker-
tonut eräälle tšekäläisille sanomalehtimiehelle, että BENES oli hänelle valittanut, että prinssi PAUL oli koko ajan ollut erittäin pidättyväinen lausunnoissaan.

BENES on SAUERWEINille antamassaan haastattelussa ilmoittanut, että Venäjä on valmis auttamaan Pienen Ententen valtioita jos ne joutuisivat hyökkäyksen alaisiksi. Tämän johdosta on syytä mainita, että Rumaniassa ollaan nykyään kokonaan vastaan solmia mitään suoranaisia sopimuksia Neuvostoliiton kanssa.

x/ Minulla oli tilaisuus keskustella sekä BENESin että prinssi PAULin kanssa täällä pidetyillä kutsuilla, mutta koskivat keskustelumme muita asioita.

Sitävastoin on kysymys siitä, että Rumania sitoutuisi Tshekkoslovakiaan nähden päästämään venäläiset joukot alueensa kautta. Maan yleinen mielipide on kuitenkin niin vastaan tällaista järjestelyä, että TITULESCO -!- on sanonut Puolan lähettiläälle ARCISZEWSKILLE, että "Puola voi päästää venäläiset joukot maansa kautta jos se haluaa, mutta Rumania ei tee sitä monestakin syystä, - Puolan liitto on Rumanialle erittäin tärkeä - joten en tahotoisi antaa sille kovin suurta merkitystä. Tärkeämpää on mielestäni se, että Neuvosto-Venejän ja TITULESCO:n vastustaja George BRATIANU on sanonut minulle, että mielipiteet ovat tuntuvasti muuttuneet syystalvesta. Kommunistien Espanjassa ja Ranskassa saavuttamat voitot ovat tehneet rumaniaiset erittäin varovaisiksi. Olen jo ennen eräässä toisessa tilaisuudessa huomauttanut Rumanian tekemien sopimusten relatiivisesta merkityksestä yleensä.

Jugoslavia, niinkuin tunnettu, ei ole edes tunnustanut Neuvosto-Venäjää. Täällä saamieni tietojen mukaan kysymys ei olisi päiväjärjestyksessäkään. Tuntuu senvuoksi kaikkea muuta kuin uskottavalta, että Venäjä olisi erikoisen halukas sekaantumaan sotiin Jugoslavian vuoksi.

Tosiseikkana, jotka eivät mitkään vakuuttelut ja juhlapuheet voi tehdä tyhjäksi, on se, että *A n s c h l u s s* on Tshekkoslovakialle vaarallisempi kuin Habsburgien paluu, kun sitävastoin Jugoslavian ja Rumanian kannalta viimeainittu mahdollisuus olisi epä^{epä}edullisempi. Virallinen ohjelma on, että vastustetaan kumpikin mahdollisuutta. Olisiko jokainen kolmesta valtiosta aina valmis asevoimin vastustamaan sellaista asiain-

kehitystä, joka vapauttaisi sen sille itselleen vaarallimmasta mahdollisuudesta? Luulen, ettei kukaan tänään voi antaa siihen täysin varmaa vastausta.

K.G. IDMAN.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 4.

Ministeri Edman

Varsovassa 25/6. 1936.

V a r s o v a - S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 785/245.

Varsova - S S A 26 P:nÄ kesä- KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

39 162 tal. 36.
29/6. 36
5 914

Ulkoasiainministeriö - LLE

ASIA: Bukarestin Lähetyksen raportti n:o 4.

Allekirjoittanut lähettää oheisena kunnioittaen
Ulkoasiainministeriölle raporttinsa n:o 4 : "Suomen ja
Rumanian väliset taloudelliset suhteet" / siv. 1 - 6 /
kahdeksana kappaleena.

W. J. L. L. L.

B u k a r e s t i - S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 4.

Varsova-ssa 25 p:nä kesä-kuuta 1936.

39 / 162 Pal.

36

29/6. 36

Asia: Suomen ja Rumanian väli-
set taloudelliset suhteet.

5 C14

Rumaniassa ei kaikesta päättäen ole noudatettu joulukuun 3 päivänä 1935 solmittua clearingsopimusta, vaikkakaan ei sitä tahdota suoraan myöntää. Se, ettei Rumanian pankki ole sille esitetyistä pyynnöistä huolimatta myöntänyt rumonialaisille ostajille oikeutta maksaa rahoja Suomen Pankin tilille on ilmeisesti johtunut seuraavista kahdesta syystä.

1. Sopimuksessamme oli määrätty että Rumaniassa samoin kuin Suomessakin maksettavat rahamäärät vietäisiin kirjoihin markkoina. Kun yksityisillä rumonialaisilla pankeilla ei ole oikeutta pitää tilejä vieraan maan rahassa, x/ on myönnettävä, että sopimuksen soveltaminen kohtasi vaikeuksia. Yksityiset pankit eivät, niinkuin sikäläisen englantilaisen Bank of Roumanian johtaja minulle sanoi, suostuisi tällaiseen järjestykseen ilman että Rumanian pankki sitoutuisi myöhemmin ottamaan vastaan rahat yksityisen pankin vastaanottopäivänä voimassa olleeseen kurssiin. Rumanian pankki ei muidenkaan valtioiden vuoksi halua antaa tällaista sitoumusta.

x/ Poikkeuksen tekevät ainoastaan n.s. heikot valuutat, joihin luetaan Saksan markka, Tsekkoslovakian kruunu ja Unkarin pengö.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

2. Toisena tyytymättömyyden aiheena oli määräys että pankissa olevien varojen jako tapahtuisi kuuden kuukauden päästä. Muissa Rumanian solmimissa sopimuksissa on olemassa viidentoista päivän aikamäärä.

Nyt solmitussa uudessa sopimuksessa on sovittu, että rahat on Rumaniassa maksettava Rumanian pankkiin, joka vie ne kirjoihinsa puntina. Samoin viedään rahat Suomen Pankissa myöskin puntina. Suomen Pankki ilmoittaa aina viidentoista päivän päästä Rumanian pankille paljonko on olemassa Rumanian pankin vapaasti käytettävänä. Kaikesta siitä, mitä Suomen Pankkiin maksetaan, on 65 % käytettävä suomalaisten viejien hyväksi. Joka viidestoista päivä tapahtuva jakoilmoitus koskee siis ainoastaan uusia maksuja. Viejiemme osuus ei huonone uuden järjestelyn kautta. Uuden järjestelyn kautta voivat kummankin maan viejät saada rahansa aikaisemmin.

Kun nyt on päästy Rumanian pankkiinkin tyydyttävään tulokseen - vaatimuksestani oli pankin edustaja läsnä kaikissa kokouksissa - en katsoisi, että enää on syytä kieltäytyä luovuttamasta kesäkuun lopulla Rumanian pankille 35 % Suomen Pankkiin kerääntyneistä varoista.

Tässä yhteydessä on välttämätöntä kosketella vientiämme Rumaniaan. Koko tämän vuoden aikana ei sinne ole viety mitään tavaroita Suomesta. Bukarestiin saapuessani totesin, että lisenssihakemukset olivat ratkaisematta. Tätä on minulle perusteltu seuraavalla tavalla. Tuontilisenssit annetaan kolmekuukausittain. Ensimmäisten kolmen kuukauden aikana ei kukaan ollut hakenut lisenssejä. Ensimmäiset lisenssihakemukset on jätetty huhtikuussa. Kun kaikki jätetyt hakemukset käsitellään vasta kolmekuukautis-

ajan lopulla, ei Suomea koskevien hakemusten käsittely voinut tapahtua ennen kesäkuuta.

Valitettavasti ovat useimmat jätetyistä hakemuksista - niiden joukossa eräs Arabian tehdasta koskeva - tulleet hyljättyiksi. Kaikista yrityksistä ja vastalauseista huolimatta ei asioita ole saatu toisin järjestetyksi. Läs*i*nä ollessani kauppa-kauppaministeriön lisenssikomitealle esitetyistä pyynnöistä huolimatta ei hakemuksia ole hyväksytty. Kun sekä kauppa- että ulkoministeriö ovat asettuneet lisenssikomitean kannalle, on meidän tyydyttävä rumaniaalaisten viranomaisten tulkintaan niin epäedullinen kun se meille toistaiseksi onkin.

Rumaniassa ei, niinkuin esim. Puolassa, Saksassa y.m. maissa, anneta kiintiöitä eri maille, vaan ainoastaan yksityisille rumaniaalaisille ostajille. Komitea päättää paljonko eri tavaralajeja saadaan tuoda maahan ja paljonko kukin ostaja saa hankkia niitä. Niin esim. Arabiasta tavaroita halunnut ostaja oli saanut oikeuden tuoda maahan vissin määrän porsliini- ja fajanssi-tavaroita. Hän tahtoi käyttää lisenssinsä kokonaisuudessaan Tsekkoslovakiaa varten, mutta pyysi lisäksi kiintiötä ostakseen tavaroita Suomestakin. Tähän ei kuitenkaan suostuttu, vaan hänelle ilmoitettiin, että hänellä ainoastaan on oikeus vaihtaa maita, t.s. ostaa tavaraa Suomesta eikä Tsekkoslovakiasta. Kun ostaja tahtoi käyttää koko saamansa kiintiön Tsekkoslovakiaa varten raukesi asia. Kun kalossien maahantuontia on tänä vuonna tuntuvasti rajoitettu, ei Suomen Gummitehdas O.Y:n edustaja myöskään enää ole saanut yhtä suurta lisenssiä kun viime vuonna. Tuloksena tulee olemaan, ettei vientimme tänä vuonna voi nousta 60 % Rumanian viennistä. Asiassa ei voida tehdä mitään, sillä Rumania ei luonnollisesti muuta systeemiään Suomen vuoksi. Toinen asia on jos

asianomaiset ostajat joillakin tavoin mahdollisesti voivat hankkia itselleen helpotuksia ja erikoisetuja.

Niinkuin Ministeriölle Bukarestista ilmoitin, oli eräs tunnettu sikäläinen toiminimi pakoitettu ostamaan ferrosiliciuminsa muualta, sillä Rumanian pankki vastasi 22 p:nä toukokuuta toiminimen sille 6 p:nä samaa kuuta tekemään tieduteluun, ettei Suomen markkoja muka ollut käytettävissä. Tätä on koetettu selittää minulle siten, ettei Rumanian tilastollisten tietojen mukaan "ehkä" ollut viety niin paljon tavaroita Suomeen kuin Suomesta saadut tiedot osottivat. En ole hetkeäkään antanut rumaniaalaisten luulla, että uskoisin tätä selitystä, tai pitäisin sitä tyydyttävänä. Olen päinvastoin selvästi antanut ymmärtää, ettei Rumanian pankilla ole mitään syytä luulla että suomalaiset olisivat niin ihastuneita pankkiin, että ne maksaisivat rahoja sen tilille korvaukseksi tavaroista, joita ei ole saatu. Pankilla on ollut sitäkin vähemmän syytä ilmoitukseensa kun se arvattavasti kesäkuun lopulla mielihyvin haluaa saada käytettäväkseen 35 % Suomessa olevista rahoista. Olen myöskin huomauttanut, että meillä odotetaan, ettei enää vastaisuudessa tapahdu tällaista, sillä siinä tapauksessa pankin 35 % helposti pidätetään Suomessa. Meidän asemamme on tällä kertaa vahvempi, sillä kaupankäynnistä saadut rahat ovat meidän hallussamme.

On ollut sitäpaitsi toinenkin syy käyttää ankaraa kieltä Rumanian pankin menettelytapojen johdosta. Kesäkuun alussa pankki ilmoitti lisenssikomitealle, että Suomesta voitiin tuoda tavaroita muka ainoastaan 500.000 lein arvosta / pankin tilillä Helsingissä oli 2.900.000 markkaa /. Huomautusten jälkeen lähetettiin komitealle uusi ilmoitus, että käytettävissä olisi 3.000.000 leitä. Sen jälkeen kuin kauppaministeriön pääsihteeri läsnäollessani oli keskustellut pankin asianomaisen johtajan kanssa luvattiin

lähettää komitealle uusi ilmoitus jos tarvittaisiin lisää rahoja.

Muiden valtioiden lähettiläät ovat minulle kertoneet, ettei vielä koskaan ole sattunut, että pankin ilmoitukset olisivat olleet oikeita. Joka kerta on riideltävä, uhattava j.n.e. Niille, jotka ihmettelevät tällaista järjestelyä, voidaan ainoastaan sanoa, että jos ei asia olisi näin, jos ilman muuta sovellettaisiin solmittuja sopimuksia ja noudatettaisiin muualla luonnollisina pidettyjä tapoja, kaupankäynti Rumanian kanssa olisi yhtä helppoa kuin muiden valtioiden kanssa. Kaikkihan kuitenkin tietävät, ettei asianlaita ole näin.

Eräänlaisen kontrollin aikaansaamiseksi ehdotan seuraavaa menettelytapaa.

1. Suomen Pankki lähettää joko suoraan tai Ulkoasiainministeriön välityksellä Lähetystölle Varsovaan Bukarestissa olevalle konsulaatille edelleen toimitettavaksi jäljennökset Rumanian pankille lähettämistään ilmoituksista.

2. Suomalaiset kehottavat rumaniaalaisia ostajiaan asettumaan yhteyteen konsulaatin kanssa.

Tällaisen menettelyn kautta voidaan tulevaisuudessa toivotavasti estää kovin karkeat väärinkäytökset. Vaikeuksitta eivät nämä asiat koskaan tule luistamaan Rumaniassa.

Bukarestissa käytävässä "taistelussa" emme kuitenkaan ole ilman aseita.

Olen monet kerrat antanut ulkoministeriön, kauppaministeriön ja myöskin Rumanian pankin edustajan ymmärtää, ettei ole mitään mahdollisuutta saada Suomen Pankissa olevia 65 % muuten kuin ostamalla tavaroita Suomesta. Rumanian viennistä on 65 % maksettava Suomen viennillä Rumaniaan. Rumania tulee siis aikaisemmin tai myöhemmin pakoitetuksi antamaan lisenssejä, sillä tämä on ainoa

keino, jolla rumonialaiset viejät voivat saada rahansa. Suomessa ei olla valmiita minkäänlaiseen "järjestelyyn" tässä suhteessa.

Edelläoleva selostus ei olisi täydellinen jos en antaisi tunnustusta kauppaministeri COSTINESCULLE ja hänen lähimmälle miehelleen, pääsihteeri GEORGIULLE heidän valmiudestaan avustaa minua

W. J. Linn

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissä olevan lähetystön raportti a. o. s.

Ministeri Edman

Helsingissä, 27/9 1936.

VARSOVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1027/342.

Varsova SSA 7 P:NÄ syys KUUTA 19 36

VIITTAUS:

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

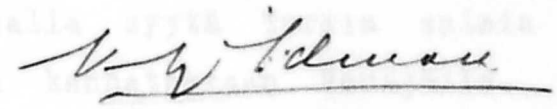
VIITTAUS: D. U. M. / 19

54/164 Pal. A -36
9/9.36
S C 14

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Bukarestin lähetystön raportti n:o 5.

Allekirjoittanut toimittaa oheisena kunnioittaen
Ministeriölle raporttinsa n:o 5: "Titulescun ero"
/siv. 1 - 5/ kahdeksanatoista kappaleena.

BUKARESTISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 5.

Varsova:ssa 7 p:nä syyskuuta 1936.

Asia: Titulescun ero.

54/164 Tal. S -36.
7/9-36
S C14

Olen jo parikin kertaa aikaisemmin tiedoituksis-
sani maininnut siitä, että Rumaniaassa oli huomattavissa
tyytymättömyyttä Titulescun Venäjän-politiikkaan. Yleinen
mielipide oli tyytymätön siitä, että ulkoministeri, niin-
kuin väitetään, oli valmis solmimaan sopimuksen, joka
sodan sattuessa olisi antanut Venäjälle mahdollisuuden
käyttää Rumaniaa läpikulkumaana. Epäilyksiä oli myöskin
olemassa siitä, oliko Rumanialla syytä Turkin salmia
koskevassa kysymyksessä antaa kannatustaan Venäjälle.
Rumanian kannalta katsoen olisi edullisinta, että salmet
olisivat avoinna ja ettei rajoitettaisi muiden maiden
oikeutta lähettää sotalaivojansa Mustalle merelle. ^{1/} Kat-
sottiin, että Rumanian politiikka täten oli joutunut
palvelemaan sille vieraita tarkoitusperiä.

Kaikesta päättäen Titulescu itsekin huomasi, että
häntä kohtaan oli olemassa tyytymättömyyttä, sillä hän
esiintyi kesäkuussa Rumaniaassa ollessani paljon varovai-
semmiin kuin ennen. Puolan ministeri Arciszewski, jonka
kanssa Titulesculla monasti oli ollut kiivaita yhteen-

Vrt. Bukarestin läh. rap. n:o 2, 14.5.36.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoi-
tuksiin.

ottoja Venäjän kysymyksen vuoksi, kertoi minulle, että Titulescu oli sanonut hänelle, "että Puola /!// voi solmia Venäjän kanssa läpikulkuopimuksen jos tahtoo, mutta Rumania ei sitä tee". Mahdollista on sekin, että Titulescu täten tahtoi rauhoittaa Arciszewskia, jotta tämä ei jatkaisi toimintaansa hänen politiikkaansa vastaan.

Seurauksena Titulescun venäläisystävällisestä politiikasta oli, että Rumanian ja Puolan väliset suhteet kylmenivät. Beckin ja Titulescun henkilökohtaiset välit kiristyivät yhä enemmän, mikä ei myöskään ollut omiaan edistämään liittolaismaiden välistä yhteistoimintaa.

Luonnollista oli, että Titulescun jyrkästi ranskalais-venäläinen politiikka herätti tyytymättömyyttä Saksassa ja Italiassa. Molemmat nämä maat ovat Rumanialle t a l o u d e l l i s e s s a suhteessa tärkeimmät.

Kuningas Carol on sitäpaitsi Hohenzollernsuvun jäsenenä aina halunnut ylläpitää ystävällisiä suhteita Saksaan, mikä luonnollisesti ei ollut helppoa Titulescun aikana. Väärinkäsitysten välttämiseksi lisättäköön heti, että kuningas, niinkuin useimmat Rumaniaassa, kyllä tahtoo pitää kiinni liitosta Ranskan kanssa.

Oli siis olemassa koko joukko asiallisia syitä, jotka selittävät, että Titulescun ulkopolitiikalla oli joukko vastustajia.

Olisi sitäpaitsi väärin kokonaan sivuuttaa henkilökohtaiset syyt, jotka ehkä myöskään eivät ole olleet kokonaan ilman vaikutusta.

Titulescu on suunnaton tuhlari ja haluaa ympäröidä itsensä loistolla, johon Rumanialla ei ole varoja. Hänen

ulkomaalla käyttämänsä varat nousevat summiin, joita eivät suurvaltojenkaan ulkoministerit saa eivätkä edes katsoisi voivansa käyttää tarpeisiinsa. Balkanilla matkustellessaan on hän usein kulkenut omalla junallakin j.n.e. Luulen, että hänen seuraajallaan Antonesculla on rahaministerinä ollessaan ollut monta raskasta hetkeä Titulescun vuoksi. Titulescun usein epäkohtelias ja ylimielinen tapa kohdella oman hallituksensakin jäseniä on varmaan suututtanut viimemainittuja. Niin esim. Bukarestissa ollessani Titulescu kutsui kerran lounaalle ulkoasiainministeriöön koko hallituksen, lähetystöjen päälliköt sekä joukon muita huomattavia henkilöitä, yhteensä satakunta vierasta. Sensijaan, että hän olisi ollut ottamassa vastaan vieraitaan, antoi hän meidän odottaa itseään täsmälleen tunnin ^{1/}!, ennenkuin hän suvaitsi saapua. Kun tähän tulee lisäksi, ettei hän enää viime vuosina lainkaan hoitanut ministeriönsä asioita, vaan aina oleskeli ulkomaalla, ei tosiaankaan voi ihmetellä, jos hänen virkatoverinsa lopulta kyllästyivät häneen.

Diplomaattikunnan jäsenet lienevät varmaankin tyytyväisiä siitä, että nyt on olemassa ulkoministeri, jonka kanssa he voivat keskustella asioistaan.^{1/}

Samalla kertaa kun Titulesculla on vikoja, jotka

^{1/}

Alivaltiosihteeri Radulescu oli enemmän Titulescun yksityissihteeri kuin viraston päällikkö. Hänellä ei sitäpaitsi ole mitään vaikutusta muihin viranomaisiin, joten hän omaksui täysin passiivisen kannanoton käsiteltäviin asioihin nähden. Belgian lähettiläs, diplomaattikunnan vanhin, sanoi kerran suoraan Radulesculle, ettei ulkoministeriö lainkaan täytä velvollisuuksiaan, minkä tämä kiltisti myönsikin.

tekisivät hänet mahdottomaksi olemaan hallituksen jäsenenä jossain toisessa maassa, on hänellä kieltämättä suuret etunsaakin. Kieltämätöntä on, että hän nauttii suurta kannatusta suuren yleisön keskuudessa Rumaniaassa. Titulescu on usein suurella taidolla ajanut maansa asioita. Rumanialainen kiinnittää suurta huomiota ulkonaiseen loistoon ja kaunopuheisuuteen. Olen usein ollut tilaisuudessa näkemään miten rumaniaiset tuntevat suoranaista nautintoa Titulescun pitäessä puheitaan. Hän on lahjakas, hemoiteltu lapsi, jota kohtaan tunnetaan eräänlaista hellyyttä. Hänen ulkomaalla tekemät velkansa maksetaan mahdollisesti nurkuen - mutta maksetaan kuitenkin. Rumanialaiset ovat ylpeitä siitä, että heillä on ulkoministeri, jonka veroista puhujaa ei suurvaltojenkaan edustajien keskuudessa ole. Kaunis muoto saa tosin joskus korvata sisällön.

Paitsi Puolassa on Titulescun ero herättänyt tyytymättömyyttä Saksassa ja Italiassa, joissa maissa mielellään nähdään, että Rumanian ja Neuvosto-Venäjän välit kylmenevät.

Suurin piirtein katsottuna Rumanian ulkopoliittikka ei varmaankaan tule suuresti muuttumaan. Niinkuin ranskalaiset ja englantilaiset lehdet ovat huomauttaneet, on Rumania rahallisessakin suhteessa riippuvainen Ranskasta. En näe sitäpaitsi, että Rumanialla olisi mitään poliittistakaan syytä luopua liitostaan Ranskan kanssa.

Mitä Titulescuun itseensä tulee, ei hänen poliittinen

uransa suinkaan ole päättynyt. Varmaa on, että hän vielä palaa ulkoministerin paikalle.

M i n i s t e r i :

V. J. Linn

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 6.

Ministeri Edman

Varsovaissa 8/10 1936.

V A R S O V A S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 1141/390.

Varsova SSA 8 P:NÄ loka KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ
59/164 Tal D 36
12/10-36
5 C14

..... Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Bukarestin lähetystön raportti n:o 6.

Allekirjoittanut lähettää oheisena kunnioittaen
Ministeriölle Bukarestin lähetystön raportin n:o 6:
"Rumaniassa voimassaolevat tuontimaksut" /siv. 1 - 5/
seitsemänatoista kappaleena.

V. J. Linn

B U K A R E S T I S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 6.

Varsovassa 8 p:nä loka kuuta 19 36.

Asia: Rumaniaassa voimassaole-
vat tuontimaksut.

12/10-36

59/164 Tal. B 36.

5 C14

Rumanian kanssa solmittaessa ensimmäistä maksusopimustamme vuoden 1935 lopussa otettiin sopimukseen ehdotuksestani seuraavan sisältöinen määräys /nootti C/:

"Rumanian hallitus ja Suomen hallitus sopivat siitä, että ne sallivat rumaniaalaisten tuotteiden tuonnin Suomeen ja suomalaisten tuotteiden tuonnin Rumaniaan sekä näiden maksamisen ilman muuta palkkiota tai veroa kuin mitä sovelletaan suosituimpaan maahan."

Syynä tähän oli, että olin saanut tietää, että oli olemassa maksuja, joita kannettiin, joiden määrä vaihteli ja joista ei edes aina ollut mahdollista saada varmaa tietoakaan. Suomen ja Rumanian välinen kauppasopimushan jo takaa meille yleisen suosituimmuuden, mutta mikäli olin saanut kuulla, eivät valtioiden väliset suosituimmuussopimukset estäneet Rumanian hallitusta sovelluttamasta eri maihin erilaista menettelyä.

Niinkuin Ministeriö tietää, ei Suomella tätä nykyä tosiasiallisesti ole ketään Bukarestissa, joka valvoisi asioitamme. Konsulimme on Ministeriön kehotuksesta jo puoli vuotta sitten pyytänyt eroa, ja uusi ehdokkaamme

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ei ole vielä saanut agrementtia. Tästä myöskin johtuu, ettei kysymystä Rumaniaassa voimassa olevista tuontimaksuisista ole voitu lähemmin seurata.

Suomen Gummitehtaan myyntiä eivät kysymyksessäolevat tuontimaksut nähtävästi ole erikoisemmin haitanneet, koska tehtaan edustaja ei ole siitä huomauttanut. Niinkuin tunnettu, on tämä liike toistaiseksi melkein ainoa, joka on vienyt tavaroita Rumaniaan.

Viimekuluneen syyskuun 11 päivänä allekirjoittamallaan kirjeellä on O.Y. Vuoksenniska kääntynyt Ministeriön puoleen ja huomauttanut siitä, että rumaniaalaisten ostajien maksettava 38 % tuontimaksu on omiaan estämään liikkeen vientiä Rumaniaan.

Niinkuin jo edellä mainitsin, on hyvin vaikea saada tietää, mitä määräyksiä Rumaniaassa tosiasiallisesti sovelletaan jostain maasta tavaroita tuotaessa. Nämä määräykset vaihtelevat sitäpaitsi alinomaa. O.Y. Vuoksenniskan kirjeen johdosta olen koettanut saada selville mitä määräyksiä tällä hetkellä on voimassa tässä suhteessa..

Rumanian Varsovassa olevan lähetystön kauppa-attasea on pyynnöstäni tutkinut asiaa ja on ilmoittanut minulle, että tavaroita Rumaniaan tuotaessa, muista maista paitsi Saksasta, Italiasta, Itävallasta, Tšekkoslovakiasta ja Kreikasta, on maksettava 38 % tuontimaksu. Tavaroita viettäessä muihin paitsi edellämainittuihin viiteen maahan, Rumania maksaa 38 % vientipalkkion.

Bukarestissa olevan konsulaattimme ilmoitus on yhtäpitävä tämän tiedon kanssa. Valitettavasti asia ei kuitenkaan ole näin yksinkertainen.

Kysyessäni Rumanian kauppa-attasealta maksetaanko Puolastakin tavaroita tuotaessa kysymyksesssäolevat 38 %, vastasi hän välttelevästi, että Puolaan nähden on olemassa "erikoinen menettely", josta hän ei kuitenkaan halunnut lähemmin tehdä selkoa. Kysymykseeni oliko muitakin erikoisen menettelyn alaisia maita kuin Puola, vastasi hän, ettei hän tuntenut asiaa. Oli olemassa sopimuksia, joita ei kuitenkaan ole julkaistu. Puolalaiset viranomaiset, joilta myöskin olemme koettaneet saada selvää asiasta, sanoivat ensin, että Puolakin maksaa edellämainitut 38 %, mutta antoivat sittemmin eräitä täysin luottamuksellisia tietoja. Tuontimaksut vaihtelevat eri tavaroihin nähden 15 - 42 % /!/. Zlotyn tosiasiallinen kurssi Varsovan pankeissa on nykyään 35 zlotya 1000 leistä, mutta valtioiden välisessä sopimuksessa on sovittu, että tavarainvaihdossa 1 zloty vastaa 19 leitä. Puolalaisten ilmoituksen mukaan muutellaan edellämainittuja monimutkaisia määräyksiä alinomaa.

Kun tällaisia sopimuksia ei julkaista vaan niitä, vastoin kaikkia suosituimmuusmääräyksiä, pidetään salaisina, on selvää, ettei ole olemassa mitään mahdollisuutta saada tarkkaa kokonaiskuvaa siitä, mitä Rumaniaassa oikeastaan on voimassa tavaroita sinne tuotaessa.

Mitä edellämainittuun 38 % vientipalkkiioon ja samansuuruiseen tuontimaksuun tulee, tuntuu tällainen systeemi ensi silmäyksellä aivan tarkoituksettomalta, mikäli ei sen tarkoituksena ole suosia poikkeusasemassa olevia maita muiden kustannuksella. Näin ollenhan tuntuisi käsittämättö-

mältä kuinka muut maat, niinkuin Englanti, Ruotsi, Hollanti y.m. alistuvat tällaiseen järjestelyyn. On kuitenkin huomattava, että tavaroiden hinnat ovat Rumaniasa niin suuresti yleisten markkinahintojen yläpuolella, että sieltä on erittäin vaikea, usein aivan mahdotonta, ostaa, jos ei Rumania maksa vientipalkkioita. Kun Rumania sallii tuoda maahan korkeintaan 60 % sen omasta viennistä, eivät monet valtiot voisi laisinkaan olla kaupallisissa suhteissa Rumanian kanssa, jos ei se suorittaisi vientipalkkiota. Niinkuin Ministeriö tietää solmin talvella 1935 Rumanian hallituksen kanssa kompensatiosopimuksen, jolla Suomen Gummitehdas oikeutettiin ostamaan viljaa, maissia y.m. Rumaniasa siellä olevilla leillään. Osottautui kuitenkin, että hinnat olivat noin 40 % yli sen, mitä muualla maksetaan samoista tavaroista. Ruotsin ja Tanskan lähetystöt ovat kertoneet minulle samaa omien liikemiesiensä kokemuksista. Olen aikoinaan esittänyt Ministeriölle syynkin tähän. Rumanian velat ovat niin suuret, ~~että~~ ja ulkomaalaisen valuutan puute niin tuntuva, että valtiot, jotka ovat sille lainanneet, ovat pakoitettuja vuosittain ostamaan tavaroita sieltä, koska ainoastaan täten voidaan saada valuuttaa velkojen korkojen maksuun. Sopimuksissa on sovittukin siitä, kuinka suuri osa ostojen kautta saadusta ulkomaalaisesta valuutasta käytetään edellämainittua tarkoitusta varten. Seurauksena tästä on, että Rumaniasa vallitsee ankara kilpailu tavaroista, mikä aiheuttaa hintojen nousun. Kysymys edellämainitun 38 % tuontimaksun lakkauttamisesta on siis monimutkainen kysymys,

koska sen lakkauttamisesta on seurauksena samansuuruisen vientipalkkionkin lakkauttaminen.

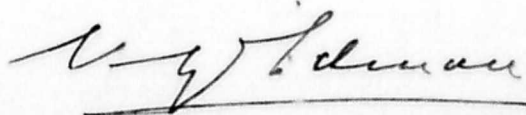
Syynä siihen, että juuri edellämainitut viisi maata, Saksa, Itävalta, Italia, Tsekkoslovakia ja Kreikka ovat muihin nähden poikkeusasemassa on se, että ne ovat n.s. heikkovaluuttaisia maita. Niiden valuutasta maksetaan maan ulkopuolella alempi hinta kuin asianomaisissa valtioissa. Niiden valuutat on julistettu Rumaniasa "vapaiksi", t.s. niitä saa ostaa ja myydä vapaasti. Niinkuin tunnettu, on valuuttakauppa keskitetty Rumanian valtiopankkiin, joka sovelluttaa itse määräämänsä pakkokurssia.

Tarkoitukseni on Bukarestissa käydessäni koettaa saada selville, mitä Skandinaavian maiden sikäläiset lähetystöt, konsulaattimme ja Suomen kanssa liikeyhteydessä olevat henkilöt arvelevat asiasta.

Edellämainitsemani maksusopimuksessamme oleva määräys antaa meille oikeuden vaatia Suomeen nähden sovellettavaksi menettelytapaa, jota suosituimmassa asemassa oleva maa nauttii. Valitettavasti on mahdotonta sanoa, mikä valtio on edullisimmassa asemassa. Meillä ei ole arvattavasti missään tapauksessa mahdollisuuksia päästä samaan asemaan kuin n.s. heikkovaluuttaiset maat, Mitä Italiaan ja Tsekkoslovakiaan tulee, on mahdollista, että nyt tapahtunut devalvatio tulee vaikuttamaan sen, ettei niiden valuuttaa enää pidetä "heikkona".

Kaikki se, mitä edellä olen esittänyt osottaa uudestaan miten vaikea on kehittää vientiä Suomesta Rumaniaan.

M i n i s t e r i :

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA:

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 7.

Ministeri Edman

Varsovassa, 27/10 1936.

V a r s o v a - SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

ULKOASIANMINISTERIÖ	
63/165 Pal. 36	
20/10-36	-2
5	C14

KIRJELMÄ n:o 1213/412.

Varsova - SSA 27 P:ÄÄ loka- KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

P:ÄÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Bukarestin lähetystön raportti n:o 7.

Allekirjoittanut lähettää oheisena kunnioittaen Ministeriölle Bukarestin lähetystön raportin n:o 7: "Suomen-^a/ Rumanian maksusopimus" /siv. 1 - 2 / kahdeksantoista kappa-
leena.

V. J. Leimu

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

~~Selainen.~~

RAPORTTI n:o 7.

Varsova- ssa 27 p:nä loka - kuuta 1936.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

63/165 Pal. 1936.

20/10.36

Asia: Suomen - Rumanian maksu-
sopimus.

5 214

Äskettäin Rumiassa ollessani kävin tapaamassa m.m. Rumanian valtiopankin pääjohtajaa CONSTANTINESCUa saadakseni selville syyn siihen, minkä vuoksi Rumanian valtiopankki ei noudata kesäkuussa solmimani clearingsopimusta. Huomautin hänelle, että vähä väliä on sattunut tapauksia, jolloin pankin on ilmoitettu kieltäytyneen ottamasta vastaan rahoja Suomen Pankin tilille. Suomen Pankki ei myöskään ole aina saanut sovitettuja ilmoituksia. Muistutin hänelle siitä, että joulukuussa 1935 solmimani sopimus oli kesäkuussa muutettu pankin omien toivomusten mukaisesti. Vaatimuksestani oli Rumanian valtiopankin edustaja läsnä jokaisessa kauppaministeriössä pidetyssä kokouksessa.

CONSTANTINESCU lupasi tutkia asiaa ja ilmoittaa minulle tutkimustensa tuloksista.

Noin viikon päästä ilmoitettiin minulle, että valtiopankki tulee noudattamaan clearingsopimusta. Esittämäni Soinne & K:nin saatava, jonka suoritusta oli vaikeutettu, ilmoitettiin järjestetyksi.

Niinkuin jo monasti aikaisemmin olen ehdottanut, olisi välttämätöntä, että suomalaiset myyjät kehottaisivat rumania-

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

laisia ostajia heti kääntymään Bukarestissa olevan konsu-
laattimme puoleen siinä tapauksessa, että sikäläinen val-
tiopankki tekisi joitakin vaikeuksia. Ei ole aina sanottu,
että vaikeudet ovat valtiopankin aiheuttamia. Voi sattua,
ettei yksityinen pankki, jonka tehtäväksi summan suorittami-
nen valtiopankkiin on jätetty, hoida asiaa kunnollisesti.
Sitäpaitsi voi sekin olla mahdollista, että ostaja pitää it-
selleen edullisena olla maksamatta rahoja ja syyttää Rumanian
valtiopankkia.

Saamani vaikutus on, että Rumanian viranomaiset ai-
nakin nyt ovat valmiita sovelluttamaan kesäkuussa solmittua
sopimusta.

W. J. Linn

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 14

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 8.

Ministeri Edman

Varsova, 27/10 1936.

V a r s o v a - S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 1214/413.

Varsova - SSA 27 P:NÄ loka- KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
64/165 Pal 7 36.		
7-10-36	2	
	CLASSO	
5	C14	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Bukarestin lähetystön raportti n:o 8.

Allekirjoittanut lähettää oheisena kunnioittaen
Ministeriölle Bukarestin lähetystön raportin n:o 8 :
"Rumaniassa voimassaolevat tuontimaksut II" / siv. 1-3 /
toista/
kahdeksana/kappaleena.

K. J. Linnar

B u k a r e s t i S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 8.

Varsova-ssa 27 p:nä loka-kuuta 1936.

64/165 Val. 36.

Asia: Rumaniassa voimassaolevat
tuontimaksut II.

25/10-36		
5		C14

Viitaten edellämainitulla otsikolla varustettuun tiedoitukseeni kuuluvan lokakuun 8 päivältä n:o 6 olen tilaisuudessa Bukarestissa käytyäni antamaan seuraavia lisätietoja.

Skandinaavian maiden lähetystöissä sanottiin minulle, ettei vaadittu 38 % tuontimaksu - on oikeastaan kysymys valuuttaa ostaessa ja myytäessä maksettavasta arvontasoittamismaksusta - tuota vaikeuksia näistä maista tapahtuvalle viennille. Konsulaattimme ja useiden suomalaisten liikkeiden edustajan herra SPINERin ilmoituksen mukaan kestävät Suomenkin vientitavarat kysymyksessä olevan maksun. Valituksia ei tässä suhteessa ole koskaan tehty.

O.Y. Vuoksenniskan ostajan toiminimi Seneca Kempnerin johtaja kävi pyynnöstäni luonani. Aluksi hän piti kiinni ennen lausumastaan käsityksestä, että kysymyksessä oleva 38 %:n maksu oli kokonaan poistettava, jotta olisi mahdollista ostaa hänen aikomiaan tavaroita Suomesta. Pyyntöstäni rupesi hän luonani yksityiskohtaisesti laskemaan hintoja, jolloin osottautuikin, että olisi mahdollista ostaa Suomesta jos maksu olisi 15 % eikä 38 %.

Olen myöskin keskustellut ulko- ja kauppaministerin

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

sekä valtiopankin pääjohtajan kanssa kysymyksessä olevasta asiasta. Kauppaministeri ja valtiopankin johtaja myönsivät, että Rumanian noudattama valuutan arvon laskemistapa voi eräissä tapauksissa helpottaa tuontia n.s. heikkovaluuttaisista maista.

Ehdotin senvuoksi, että Rumanian tullitariffin 1031 artiklassa / ferrosilicium, ferrochrom y.m. / mainittuihin tavaroihin nähden alennettaisiin voimassa oleva 38 %. Jotta Suomesta voitaisiin myydä kysymyksessä olevia tavaroita Rumaniaan ei kysymyksessä oleva maksu missään tapauksessa saisi olla korkeampi kuin 15 %. Esitin seuraavat kaksi syytä, jotka mielestäni jo Rumanian~~xxx~~ itsensäkin kannalta puhuisivat sen puolesta, ettei edistettäisi tuontia Saksasta muiden maiden kustannuksella.

1. Saksassa voimassaolevat valuuttarajoitukset estävät Rumaniaa vapaasti käyttämästä niitä 30 à 35 % jotka se pidättää vapaaseen käyttöönsä Rumaniasta ostettujen tavaroiden hinnasta.

2. Saksan markan mahdollinen lasku voi täten aiheuttaa vahinkoja Rumanialle. Suomessa ei ole voimassa mitään rajoituksia ja se maksaa ostonsa punnissa.

Valtiopankin pääjohtajan ja kauppaministerin keskenään asiasta neuvoteltua ilmoitettiin minulle, ettei ollut mahdollista tehdä poikkeusta Suomeen nähden. Kysymys on periaatteellinen. On mahdollista, että ennen pitkää ryhdytään joihinkin toimenpiteisiin nykyisen asiantilan muuttamiseksi.

Nykyään O.Y. Vuoksenniskalla ei ole kaikesta päättäen mahdollisuuksia myydä edellämainittuja tavaroita Rumaniaan.

Edellisessä tiedoituksessani selostin Puolaan nähden sovellutettavia maksuja. Mikäli Bukarestissa kuulin tultaisiin ensi vuoden alusta Puolankin^{a/} nähden noudattamaan samaa menettelyä kuin muihin nähden.

Liitän tähän pari päivää ennen lähtöäni Bukarestissa julkaistun luettelon, josta käy ilmi^{miten/} ulkomaalaisten valuuttojen arvo Rumaniassa lasketaan. Niinkuin siitä ilmenee, ei Tsekkoslovakia enää kuulu heikkovaluuttaisiin maihin. Paitsi Saksan markkaaluetaan heikkoihin valuuttoihin dinari, drakma, shilling ja pengö.

Valuuttojen myyntikurssi

	Ilman palkkiota	38 %:n lisäyksiin
1 Egyptin punta lei	515.-	710.70
1 Hollannin floriini	54.20	74.80
1 drakma	1.05	
1 dinari	3.05	
1 Saksan markka	39.50	
1 belga	17.-	23.46
1 pengö	27.50	
1 Tanskan kruunu	22.50	31.05
1 Suomen markka	2.30	3.17
1 Turkin liira	80.31	110.83
1 escudo	4.75	6.55
1 Englannin punta	502.-	692.76
1 peseta	14.-	19.32
1 Italian liira	5.35	7.38
1 dollari	102.50	141.45
1 Norjan kruunu	25.-	34.50
1 Ranskan frangi	4.75	6.55
1 Tsekkoslovakian kruunu	3.60	4.97
1 leva	1.22	1.69
1 Ruotsin kruunu	25.50	35.19
1 Palestinen punta	502.-	692.76
1 zloty	19.25	26.56
1 Itävallan shilling	27.50	
1 Sveitsin frangi	23.40	32.29

W. J. L. L. L.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C^o14

ASIA: _____

Bukarestissa olevan lähetystön raportti n:o 9.

Ministeri Tolman

Varsova, 20/10 1936.

V a r s o v a - SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1222/416.

Varsova - SSA 30 P:NÄ loka - KUUTA 19 36.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
65 / 165 Pal. 1936.		
2/11. 36	5	11
RUUSIA	UASIO	ROIA
5	C14	

Ulkoasiainministeriö - LLE

ASIA: Bukarestin lähetystön raportti n:o 9.

Allekirjoittanut lähettää oheisena kunnioittaen Mi-
nisteriölle Bukarestin lähetystön raportin n:o 9: "Rumanian
ulkopolitiikka" /siv. 1 - 5 / kahdeksanatoista kappaleena.

V. J. Linn

B u k a r e s t i SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.
RAPORTTI n:o 9.
Varsova ssa 30 p:nä loka- kuuta 19 36.

Asia: Rumanian ulkopolitiikka.

Salainen.		
68 / 165 Tal.		36.
2/11-36	52	
UUSMÄÄ	UUSMÄÄ	UUSMÄÄ
5	C14	

Ei ainoastaan Europan sanomalehdistössä vaan myöskin diplomaattipiireissä kiertelee niin paljon TITULESCU:n eron johdosta alkunsa saaneita Rumanian ulkopolitiikkaa koskevia huhuja, että katson olevan syytä kosketella tätä kysymystä.

Keskustellessani Rumanian uuden ulkoministerin ANTONESCU:n kanssa vakuutti tämä, ettei Rumanian ulkopolitiikka tule muuttamaan. Hän sanoi että vaikuttavana syynä TITULESCU:n pakolliseen eroon oli m.m. se, ettei tämä asunut Rumaniassa. Loistavillakaan lahjoilla varustettu henkilö ei voi hoitaa hallituksen jäsenelle kuuluvia tehtäviä, jos hän ei koskaan ole kotona.^{1/} TITULESCU:n tapa lähettellä hallitukselle uhkavaatimuksia asioista, joita hän ei edes täysin tuntenut, teki muiden yhteistyön hänen kanssaan erittäin vaikeaksi.

Eräille virkatovereilleni on ANTONESCU esittänyt muitakin

1. Osoituksena diplomaattikunnassa vallinneesta tyytymättömyydestä mainittakoon, että diplomaattikunnan vanhin Belgian lähettäjä kerran vakavasti huomautti Rumanian ulkoasiainministeriössä, ettei se täyttänyt tehtäviään. Suomen hallitus on usein kuukausimääriä saanut odottaa vastauksia kirjeisiinsä.

JAKELUOHJE:

Tavallinen.

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

syitä. Hän on kertonut TITULESCU:n Venäjän politiikan herättäneen tyytymättömyyttä. Rumanian ja Puolan kiristyneet välit olivat samoin olleet omiaan aikaansaamaan levottomuutta Rumaniaassa, jossa pannaan erittäin suurta arvoa näiden maiden liittosuhteelle.

Käsitykseni on, että TITULESCU:n ajama ulkopoliittikka oli se, joka ennen kaikkea oli heikontanut hänen asemaansa. Oli yleisesti tunnettua, että TITULESCU olisi halunut solmia Venäjän kanssa sopimuksen, joka olisi tehnyt tälle mahdolliseksi sodan aikana käyttää Rumaniaa läpikulkumaana. Väitteet, että Rumania jo olisi solminut tällaisen sopimuksen, eivät kaikesta päättäen pidä paikkaansa. Tiedän, että HODZA Prahassa ja eräät unkarilaiset diplomaatit Budapestissa ovat antaneet aiheita näihin huhuihin. Saksan ministeri FABRICIUS kertoi minulle, että kuninga s C A R O L omasta aloitteestaan FABRICIUS:n asiaa kysymättä antoi hänelle "kuninkaallisen sanansa" siitä, ettei tällaista sopimusta ole olemassa. Mielestäni ei ole mitään syytä epäillä kuninkaan vakuutusta.

TITULESCU:n "venäläisystävällisyys" ilmeni usein tavalla joka herätti suuttumusta hänen virkatovereissaankin. Niin esim. sinuttelivat TITULESCU ja Venäjän Bukarestissa oleva lähettiläs OSTROVSKI toisiaan. Kerran kutsui TITULESCU virkatoverinsa sisäministerin luokseen yhdessä OSTROVSKIn kanssa, ja järjesti niin, että viimeainittukin tuli pakoitetuksi juomaan "veljenmaljan" venäläisen diplomaatin kanssa.

Englannin lähettiläs Sir Reginald HOARE kertoi minulle, että yhtenä tyytymättömyyden aiheena oli se, että TITULESCU mikäli väitetään oli antanut suostumuksensa siihen, että eräät

Rumanian Ranskasta tilaamat lentokoneet luovutettiin Madridin hallitukselle. Yleinen mielipide Rumiassa on Madridin hallituksen vastustajien puolella.

Seurauksena TITULESCUn Venäjän politiikasta oli, että Rumanian suhteet sekä Puolaan että Jugoslaviaan kiristyivät. Jugoslavian Bukarestissa oleva lähettiläs KASSIDOLATICH sanoikin minulle, että Belgradissa ollaan tyytyväisiä siihen, että Rumiassa on tapahtunut ulkoministerin vaihdos. Tšekkoslovakiassa ollaan tietysti tyytymättömiä, sillä se on tämän kautta joutunut eristettyyn asemaan. Olisi kuitenkin väärin luulla, että ulkoministerin vaihdos olisi vaarallinen Pienen Ententen olemassaololle. Yhtä vähän kuin TITULESCU oli tämän liiton luoja, / sen rumonialainen solmija oli Take IONESCU/ yhtä vähän voi hänen eronsa aiheuttaa liiton lakkaamisen.

Mitä Puolaan tulee, on TITULESCUn ero herättänyt suurta tyytyväisyyttä. BECK on viimeksi eilen puhunut minulle siitä. ANTONESCU sanoi minulle aikovansa tulla Varsovaan joulukuun alkupuolella. Luultavaa on siis, että Puolan ja Rumanian suhteet paranevat.

Rumanian Varsovassa ollut lähettiläs VISOIANU jätti heti TITULESCUn erotessa erohakemuksensa, ja on jo lähtenyt Varsovaan. Syynä tähän oli, että edellinen ^{täällä/}suurta suosiotota nauttinut lähettiläs CADERE erotettiin toimestaan TITULESCUn toimesta. VISOIANU on koko ajan erittäin innokkaasti puolustanut TITULESCUn Venäjän politiikkaa, eikä ole nauttinut täällä minikäänlaista luottamusta.

Eräissä lehdissä esitettyjä ~~väärinkäsityksiä~~ olettamuksia, että Rumania lähenisi Saksaa ja luopuisi liitostaan Ranskan kanssa, ei voida ottaa vakavalta kannalta. Niinkuin monasti olen huo-

mauttanut, ovat Saksa ja Italia kaupallisessa suhteessa tärkeimmät Rumanialle. On samoin luonnollista, että kuningas Hohenzoller -suvun jäsenenä mielellään ylläpitää hyviä suhteita Saksaan. On kuitenkin muistettava, että Rumanian kaikki poliittiset edut puhuvat sen puolesta, että se säilyttää liittonsa Ranskan kanssa. Ranskan johtavissa piireissä oltanee myöskin täysin selvillä tästä. Ranskan lähettiläs THIERRY lausui minulle seuraavaa: "TITULESCU on Ranskan ja Rumanian ystävyuden esitaistelija /champion /, ja on luonnollisesti suosittu Ranskassa. Ranskan etujen kannalta on kuitenkin suotavaa, että Rumanian välit toisiinkin maihin, esim. Puolaan, ovat hyvät. TITULESCU:n "hermostuneisuudesta" johtui, että hänen menettelynsä oli monessa suhteessa epävakaa. A N T O N E S C U on R a n s k a n y s t ä v ä h ä n k i n, m u t t a h ä n o n k ä y t ö k s e s s ä ä n m a l t i l l i s e m p i, j o t e n o n l u u l t a v a a, e t t ä h ä n t u l e e t ä s s ä s u h t e e s s a o n n i s t u m a a n p a r e m m i n."

Lopuksi on syytä lyhyesti kosketella eräitä suomalaisissa lehdissä olleita sähkötietoja, että Pieni Entente aikoisi noudattaa Belgian esimerkkiä ja sodan sattuessa säilyttää puolueettomuutensa. Pieni Entente on kokonaan toisessa asemassa kuin Belgia. Belgia tietää varsin hyvin, että Englanti ja Ranska joka tapauksessa jo o m a n e t u n s a k i n vuoksi tulevat puolustamaan sitä. Jos Belgia aina on valmis ryhtymään sotaan Ranskan vuoksi, tulisi siitä luultavasti olemaan seurauksena se, että sotaa säännöllisesti käytäisiin sen alueella. Ranskan rakentama Maginot-linnoitusvyöhyke pakottaa vastustajan tekemään hyökkäyksen Belgian kautta, jossa vastustus on heikoin. Pienen Ententen valtiot

ovat kokonaan eri asemassa kuin Belgia. Ne eivät voi odottaa Ranskasta apua, jos eivät ne itse puolestaan ovat valmiita avustamaan tätä. Niillä ei ole siis mitään syytä luopua liittolaissuhteestaan Ranskaan. Toinen asia on, että Rumania sopimuksista välittämättä aina tulee menettelemään siten kuin sen mielestä kulloinkin on edullisinta sille itselleen.

V. J. Linn